

Nr 152.

Utlåtande angående väckta motioner om anställande vid de rättspsykiatriska undersökningsstationerna av socialassistenter m. m. i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om personundersökning i brottmål, m. m.

(3:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Gärde Widemar m. fl.* (I: 537) och den andra inom andra kammaren av herr *von Friesen m. fl.* (II: 688), har hemställts, att riksdagen måtte be- myndiga Kungl. Maj:t att från och med den 1 juli 1954 utan hinder av att därav berörda anslagsposter överskridas förstärka skyddskonsulentorganisationen med fyra skyddsassistenter i lönegrad Cg 21 samt vid de rättspsykiatriska undersökningsstationerna inom och utom fångvården låta anställa erforderligt antal socialassistenter.

I förevarande motioner åberopas motiveringen i de likalydande motionerna I: 536 och II: 687. I dessa motioner anföres bl. a. följande.

Personundersökningarna och de korta läkarundersökningarna är ofta tämligen bristfälliga. Bristerna i personundersökningsväsendet är inte lika framträdande överallt. I regel kan tillfredsställande personundersökningar komma till stånd på landsbygden och i mindre städer under förutsättning att personundersökaren, vanligen tingsnotarie, i vissa delar utför undersökningen i nära samverkan med skyddskonsulent eller skyddsassistent; härvid är det emellertid en förutsättning att konsulentorganisationen räcker till för denna arbetsuppgift. I de största städerna erfordras däremot tillgång till fackutbildade personundersökare, främst befattningshavare i skyddskonsulentorganisationen eller vid skyddsvärnen.

Fångvårdsstyrelsen har vid olika tillfällen pekat på de brister som vidlåder personundersökningsväsendet och framhållit angelägenheten av att åtgärder vidtages för att få förbättringar till stånd. Hithörande spörsmål har utförligt behandlats i styrelsens utredning om kriminalvård i frihet (SOU 1949: 6), vari styrelsen beträffande den korta läkarundersökningen anförde (sid. 61), att det fastställda formuläret till läkarintyg i samband med särskild förundersökning nästan uteslutande tog sikte på rent medicinska uppgifter. Här må understrykas nödvändigheten av att åtgärder vidtages för en utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen så att organisationen sättes i stånd att fullgöra sina uppgifter i vad avser medverkan vid förundersökning.

Det torde finnas fog för antagandet att beträffande de åtgärder som föreslagits — av de sakkunniga, i propositionen och i förevarande motion — i syfte att minska väntetiderna på undersökningsstationerna någon nämnvärd effekt i huvudsak kan vinnas endast på två vägar, nämligen

genom att avlasta psykiaternas arbetsbörda och genom att skapa ökade möjligheter för att kort läkarundersökning i förening med särskild förundersökning kan, inom de gränser som angivits i det föregående, komma till vidgad användning. I sistnämnda hänseende fordras emellertid att förundersökningarna utföres av personundersökare med erforderliga kvalifikationer. Då bristerna i fråga om förundersökningsväsendet som nämnts är mest framträdande i storstäderna föreslår vi att skyddskon-sulentorganisationen från och med den 1 juli 1954 förstärkes med fyra skyddsassistenter (lönegrad Cg 21), förslagsvis placerade i Stockholm (två), i Göteborg (en) och i Malmö (en). Dessa assistenter skulle ha till huvudsaklig uppgift att i nära samarbete med läkarna vid fångvårdens undersökningsstationer å nyssnämnda orter utföra förundersökningar.

Vad angår frågan om åtgärder för att minska psykiaternas arbetsbörda må erinras om att de sakkunniga tillstyrkt ökning av antalet social-assistenter och skrivbiträden samt förstärkning av den maskinella utrustningen (diktafoner, skrivmaskiner m. m.). Då av propositionen synes framgå, att frågan om anställande av ytterligare socialassistenter skulle skjutas på framtiden, är det angeläget att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att låta medgiva anställande från och med den 1 juli 1954 av erforderligt antal socialassistenter vid undersökningsstationerna inom och utom fångvården.

Beträffande de skäl, motionärerna i övrigt anfört till stöd för sina yrkan-den, får utskottet hänvisa till motionen I: 536.

Utskottet. Första lagutskottet har i sitt utlåtande nr 26 såvitt nu är i fråga anfört, att utskottet i det i nämnda utlåtande förekommande sammanhang-et inte funnit anledning ingå på frågan om en förstärkning av skyddskon-sulentorganisationen. Beträffande frågan om socialassistenternas medverkan vid sinnesundersökningarna anför lagutskottet, att vad motionärerna i detta avseende anför enligt utskottets mening är synnerligen beaktansvärt.

Statsutskottet, som ansluter sig till vad första lagutskottet sålunda uttalat, finner alltså ej anledning att i förevarande sammanhang föreslå riksdagen fatta något beslut beträffande skyddskon-sulentorganisationen. Vad angår frågan om anställande vid de rättspsykiatriska undersökningsstationerna inom och utom fångvården av erforderligt antal socialassistenter vill utskottet nämna, att medicinalstyrelsen i ett den 13 oktober 1953 avgivet yttrande över 1953 års utredning om sinnesundersökningar m. m. föreslagit inrättande fr. o. m. den 1 juli 1954 av 2 socialassistenttjänster i lönegrad Ce 17, avsedda för Psykiatriska sjukhuset i Stockholm och S:t Jörgens sjukhus i Göteborg, samt hemställt om bemyndigande att härutöver anställa högst 3 socialassistenter i lönegrad Cg 17 att disponeras i mån av behov inom den rättspsykiatriska organisationen i dess helhet. Fångvårdsstyrelsen har i sitt yttrande över nyssnämnda utredning föreslagit inrättande av 2 social-assistentbefattningar. Utskottet vill vidare erinra, att erforderliga förstärkningar av ifrågavarande personalorganisation kan göras av Kungl. Maj:t genom konstruktionen av ifrågakommande anslag, varför det i motionerna föreslagna bemyndigandet för Kungl. Maj:t icke är erforderligt för att syfte-målet med motionerna skall kunna tillgodoses. Med hänsyn till det anförda vill utskottet uttala, att utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t tager frågan

om anställande under budgetåret 1954/55 av ytterligare socialassistenter vid de rättspsykiatriska undersökningsstationerna under förnyat övervägande och, om därvid befinnes att psykiatrernas arbetskapacitet kan ökas genom anställande av flera socialassistenter, vidtager härav påkallade åtgärder. Som högsta gräns bör enligt utskottets mening härvidlag gälla det antal socialassistenter, som av medicinalstyrelsen i dess ovannämnda yttrande avsetts bli disponerade för den rättspsykiatriska organisationen i dess helhet, d. v. s. tre assistenter.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 537 och II: 688 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 21 maj 1954.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 153.